

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

25 aprilie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:
președinte
judecători

URSACHE Petru
NICOLAEV Ghenadie
MORARU Petru
ALERGUȘ Constantin
TIMOFTI Vladimir

judecând fără citarea părților recursurile ordinare declarate de către inculpatul Topal Grigori și avocatul Matcovschi Veaceslav în numele inculpatului Bacu Ivan, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Comrat din 04 octombrie 2016, în cauza penală privindu-i pe

Topal Grigori xxxx, *născut la xxxx, originar și domiciliat în xxxxxx.*

Bacu Ivan xxxxx, *născut la xxxx, originar și domiciliat în xxxxxx.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 17.04.2015 – 02.06.2016;

Instanța de apel: 23.06.2016 – 04.10.2016;

Instanța de recurs: 06.02.2017 – 25.04.2017.

Asupra recursurilor ordinare declarate, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit,

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Ceadâr-Lunga din 02 iunie 2016, Topal G. și Bacu I. au fost recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 164 alin. (2) lit. e) Cod penal, stabilindu-li-se pedeapsă, după cum urmează:

- lui Topal G. sub formă de închisoare pe un termen de 6 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

- lui Bacu I. sub formă de închisoare pe un termen de 6 ani și 6 luni, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Tîrzilî S. privind încasarea prejudiciului material în sumă de 2 000 lei și a prejudiciului moral în mărime de 10 000 lei, a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului să se expună instanța de judecată în ordine procedurii civile.

2. Pentru a pronunța sentința, *în fapt*, prima instanță a constatat că, la 02 aprilie 2014 Topal G. și Bacu I. de comun acord și prin înțelegere prealabilă, aflându-se în s. Congazcicul de Jos, r. Comrat, str. Mitul I., lângă casa nr. 113, contrar voinței lui Tîrzilî S. l-au așezat în automobilul de marca „Audi A4”cu n/î bulgărești P6380PM, unde au început a-l lovi în regiunea coastelor, apoi l-au dus pe Tîrzilî S. din s. Congazcicul de Jos la casa lui Bacu I. situată în s. Gaidarî, str. Lenin. După care Bacu I. l-a legat pe Tîrzilî S. cu un lanț de picioare lângă o încăpere din subsol și l-a ținut așa timp de 6 ore, contrar voinței ultimului. Prin acțiunile săvârșite, Tîrzilî S. a fost răpit și în mod ilegal a fost lipsit de posibilitatea de a circula liber.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, prima instanță a reținut că, *în drept*, faptele inculpaților întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 164 alin. (2) lit. e) Cod penal, adică *răpirea unei persoane săvârșită de două sau mai multe persoane*.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței a fost atacată cu apel de către inculpatul Topal G. și avocatul Matcovschi V. în numele inculpatului Bacu I.

3.1. Inculpatul Topal G. a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare în privința lui.

În motivarea cererii de apel, inculpatul a indicat că sentința adoptată este neîntemeiată și pasibilă pentru a fi casată.

Potrivit art. 385 alin. (3) Cod de procedură penală, dacă în săvârșirea infracțiunii sunt învinuiți mai mulți inculpați, instanța soluționează chestiunile prevăzute la alin. (1) al articolului dat, referindu-se la fiecare inculpat în parte.

Prima instanță a dat o apreciere eronată probelor administrate la dosar și greșit a ajuns la concluzia că inculpații Topal G. și Bacu I. se fac vinovați de comiterea infracțiunii incriminate prin rechizitoriu.

În continuare, inculpatul Topal G. a indicat că prima instanță incorect a constatat în acțiunile lui prezența laturii obiective, în situația în care partea vătămată în cadrul ședinței de judecată a declarat că el doar l-a ținut de mână pe ultimul până a urcat în mașină.

De asemenea, a menționat și faptul că partea vătămată a dat declarații diferite referitor la timpul cât a stat izolat.

Apelantul, a mai menționat că prima instanță greșit a indicat că în acțiunile lui sunt prezente și semnele laturii subiective.

În continuare, a menționat că consideră sentința neîntemeiată și în partea civilă a acesteia, deoarece partea vătămată și-a retras acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului material și moral de la inculpatul Topal G., însă instanța de judecată nu a adoptat o încheiere privind acceptarea cererii de retragere a acțiunii civile și încetarea procesului civil în privința lui Topal G., iar prin sentința adoptată a admis în principiu acțiunea civilă, inclusiv și în partea încasării a prejudiciilor materiale și morale de la inculpatul Topal G.

3.2. Avocatul Matcovschi V. în numele inculpatului Bacu I. a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare în privința lui Bacu I., din motivul lipsei elementelor componente de infracțiune.

În motivarea apelului, avocatul a indicat că în cauza dată nu a fost administrată nicio altă probă, în afara de declarațiile părții vătămate Tîrzili S., care nu corespund adevărului.

Infracțiunea de răpire a persoanei constă din mai multe acțiuni care trebuie neapărat îndeplinite de către făptuitor, însă în cazul dat lipsesc indicii de calificare, și anume: *deplasarea împotriva voinței persoanei, într-un alt loc, cu ținerea ulterioară contrar voinței.*

Apelantul, a mai menționat că nu a fost constatate în acțiunile inculpatului Bacu I. nici semnele constitutive ale laturii subiective a infracțiunii, și anume, intenția inculpatului și scopul urmărit de acesta prin săvârșirea infracțiunii.

În continuare, a indicat că prin declarațiile martorilor audiați în ședința de judecată nu se confirmă faptul că inculpatul Bacu I. a săvârșit infracțiunea de răpire a persoanei prevăzută de art. 164 alin. (2) lit. e) Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Comrat din 04 octombrie 2016, apelurile declarate au fost respinse ca fiind nefondate, cu menținerea sentinței contestate fără modificări.

5. În partea descriptivă a deciziei adoptate, instanța de apel a constatat că prima instanță corect a apreciat fiecare probă administrată din punct de vedere al pertinentei, concludenței și veridicității ei, și toate în ansamblu, concluzionând corect că vinovăția inculpaților Topal G. și Bacu I. în săvârșirea infracțiunii ce li se incriminează, a fost dovedită pe deplin.

Astfel, instanța de apel a menționat că în pofida faptului că inculpații nu recunosc vinovăția în săvârșirea infracțiunii incriminate, aceasta se dovedește prin declarațiile martorilor audiați, care sunt apreciate de către instanța de apel ca fiind veridice, fără careva contradicții.

Instanța de apel a indicat că acuzarea a dovedit, prin probele administrate învinuirea adusă inculpaților, prin urmare ea a fost apreciată ca fiind întemeiată, iar în acțiunile inculpaților se conțin elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 164 alin. (2) lit. e) Cod penal.

Totodată, instanța de apel a remarcat faptul, că toate probele administrate de organul de urmărire penală cercetate în cadrul examinării primei instanțe și verificate în instanța de apel, combat argumentele expuse de către apelanți și confirmă faptul existenței în acțiunile inculpaților a elementelor constitutive ale infracțiunii ce li se incriminează.

Prin urmare, instanța de apel a considerat ca fiind nefondat argumentul apelanților precum că în privința inculpaților urmează a fi adoptată o sentință de achitare, din cauza lipsei în acțiunile lor a elementelor constitutive ale infracțiunii.

De asemenea, instanța de apel nu a reținut argumentul apelanților privind faptul că la baza sentinței au fost puse numai depozițiile părții vătămate Tîrzilî S., deoarece după cum rezultă din conținutul sentinței, prima instanță a pus la baza adoptării acesteia probele administrate de organul de urmărire penală, care demonstrează nemijlocit vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii și care au fost cercetate în prima instanță, mai apoi verificate în instanța de apel, apreciindu-le corect din punct de vedere al pertinentei, concludenței și veridicității lor.

Ținând cont de cele expuse mai sus, instanța de apel a respins ca fiind nefondate argumentele apelanților precum că ei nu l-au răpit pe Tîrzilî S. și nu l-au transportat contrar voinței acestuia într-un alt loc, cu ținerea ulterioară în pofida voinței lui.

Prin urmare, instanța de apel a concluzionat că probele cercetate în instanța de apel confirmă faptul, că fapta ce li se incriminează inculpaților Bacu I. și Topal G., întrunește elementele constitutive ale infracțiunii și este prevăzută de legea penală, și anume de art. 164 alin. (2) lit. e) Cod penal, întrucât lipsesc careva contradicții între declarațiile părții vătămate, a martorilor și circumstanțele de fapt stabilite la faza urmăririi penale, care au fost supuse cercetării în prima instanță, și verificării în instanța de apel.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, inculpatul Topal G. și avocatul Matcovschi V. în numele inculpatului Bacu I. au atacat-o cu recurs ordinar.

6.1. Inculpatul Topal G. solicită casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare în privința acestuia, indicând în acest sens că instanța de apel a dat o apreciere eronată probelor administrate și greșit a ajuns la concluzia precum că a fost demonstrată implicarea ultimului în răpirea părții vătămate.

Recurentul, mai menționează că instanțele de fond nu au soluționat corect acțiunea civilă, admitând-o în principiu, urmând ca asupra cuantumului să se expună instanța de judecată în ordinea procedurii civile, fără ca să se pronunțe asupra cererii părții vătămate de retragere a acțiunii civile în partea ce ține de încasarea prejudiciilor cauzate de către inculpatul Topal G.

În drept, recurentul nu invocă nici un temei de casare din cele prevăzute la art. 427 Cod de procedură penală.

6.2. Avocatul Matcovschi V. în numele inculpatului Bacu I. solicită casarea deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri de achitare în privința lui Bacu I., din motiv că nu există fapta infracțională.

În motivarea recursului, avocatul indică că instanța de apel eronat a apreciat probele administrate, fără a cerceta circumstanțele de fapt reținute prin rechizitoriu, iar ca rezultat a adoptat o decizie de menținere a sentinței de condamnare.

De asemenea, recurentul menționează că instanțele de fond eronat au considerat că în cazul dat a fost săvârșită răpirea unei persoane. Nu au luat în considerație faptul că partea vătămată și-a dat acordul de a se urca în mașina inculpatului, și știa unde pleacă.

Recurentul, consideră că hotărârea de condamnare și decizia de menținere a acesteia adoptate la caz sunt în mare parte bazate pe presupuneri, fapt ce contravine legislației procesual-penale în vigoare.

În drept, recurentul își întemeiază recursul pe prevederile pct. 6) și 8) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, acuzatorul de stat și partea vătămată au depus referință privitor la opinia sa asupra recursurilor declarate.

7.1. Procurorul solicită ca recursurile să fie declarate inadmisibile, ca fiind vădit neîntemeiate, deoarece recurenții nu și-au motivat cererile de recurs sub aspectul erorilor prevăzute la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală.

7.2. Partea vătămată Tîrzilî S. solicită respingerea recursurilor declarate cu menținerea hotărârilor adoptate.

8. Judecând recursurile ordinare declarate și verificând argumentele invocate în raport cu circumstanțele cauzei Colegiul penal lărgit consideră că recursurile urmează a fi admise, însă din alte motive decât cele indicate de recurenți în recurs.

Conform art.424 Cod de procedură penală, instanța de recurs judecă recursul numai cu privire la persoana la care se referă declarația de recurs în raport cu calitatea pe care aceasta o are în proces și numai în limita temeiurilor prevăzute de art.427 Cod de procedură penală și formulate în cererea de recurs.

Instanța de recurs este în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără, însă, a agrava situația inculpaților.

Așadar, în drept soluția instanței de recurs se fundamentează pe prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând recursurile instanța este în drept să le admită, cu casarea totală a hotărârii contestate și cu trimiterea la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, când eroarea admisă nu poate fi corectată de instanța de recurs la această etapă a procedurilor. Prin urmare, instanța de recurs, poate să intervină în soluția instanței

de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a avut drept consecință adoptarea unei hotărâri nemotivate.

Potrivit prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel la judecarea apelului trebuie să se pronunțe asupra chestiunilor de fapt, și anume: dacă fapta reținută a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat, și dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală. În ce privește chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile nominalizate supra, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Având în vedere cele expuse supra și analizând decizia instanței de apel, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel la judecarea cauzei în ordine de apel a neglijat prevederile art. 321 Cod de procedură penală, și a dispus examinarea cauzei în lipsa inculpaților fără a-i anunța în căutare, motivând că ei au fost citați legal.

În contextul dat, Colegiul penal lărgit menționează că potrivit prevederilor art. 321 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei în prima instanță și în instanța de apel are loc cu participarea inculpatului, cu excepția cazurilor prevăzute de alin. (2) al prezentului articol.

În cauza dată, Colegiul penal lărgit remarcă că este incidentă situația prevăzută la pct. 1) alin. (2) art. 321 Code de procedură penală, și anume că inculpații Topal G. și Bacu I. se ascund de la examinarea cauzei, din motiv că aceștia fiind citați legal, nu s-au prezentat în fața instanței, mai mult, ei nici nu au anunțat instanța de judecată, despre motivul neprezentării lor.

În asemenea situații, instanța de apel trebuia să se conducă de prevederile art. 321 alin. (5) Cod de procedură penală, care stipulează că în cazul neprezentării nemotivate a inculpatului la judecarea cauzei, instanța este în drept să dispună aducerea silită a inculpatului și să-i aplice o măsură preventivă sau să o înlocuiască cu o altă măsură care va asigura prezentarea lui în instanță, iar la demersul procurorului, să dispună anunțarea inculpatului în căutare.

De asemenea, instanța de apel trebuia să țină seama și de dispozițiile alin. (6) al aceluiași articol, care prevede că instanța decide judecarea cauzei în lipsa inculpatului din motivele prevăzute la alin. (2) pct. 1) numai în cazul în care procurorul a prezentat probe verosimile că persoana pusă sub învinuire și în privința căreia cauza a fost trimisă în judecată a renunțat în mod expres la exercitarea

dreptului de a apărea în fața instanței și de a se apăra personal, precum și se sustrage de la urmărirea penală și de la judecată.

Reieșind din prevederile menționate supra, se conturează concluzia că instanța de judecată poate examina cauza în lipsa inculpatului, numai în cazul în care a fost emisă o încheiere de anunțare în căutare a acestuia, cu deschiderea dosarului de căutare, iar organele competente au întreprins măsuri de identificare a inculpatului.

Așadar, Colegiul penal lărgit referindu-se la speța dată, constată că la materialele cauzei nu există vreo încheiere emisă de prima instanță sau de instanța de apel, potrivit căreia inculpații Topal G. și Bacu I. au fost anunțați în căutare, ceea ce ar fi permis instanței de apel judecarea apelurilor declarate în lipsa inculpaților.

Tot aici, Colegiul penal lărgit menționează că, potrivit materialelor dosarului, în cadrul examinării cauzei în prima instanță inculpații Topal G. și Bacu I. au fost prezenți la examinarea cauzei până la finalizarea cercetării judecătorești, fiindu-le acordat și dreptul la ultimul cuvânt, fapt ce se confirmă prin procesul verbal al ședinței de judecată din 18 aprilie 2016 (vol. II, f.d. 190-192).

Astfel, nu pot fi reținute alegațiile procurorului expuse în cadrul ședinței de judecată din 04 octombrie 2016, precum că *„este posibilă continuarea examinării cauzei în lipsa inculpaților, deoarece de către prima instanță a fost emisă o încheiere în baza căreia aceștia au fost anunțați în căutare (vol. III, f.d.69 verso).”*

Prin urmare, Colegiul penal lărgit remarcă că instanța de apel fără a verifica faptul invocat de procuror, prin încheiere protocolară a dispus continuarea examinării cauzei în lipsa inculpaților, ceea ce a dus la comiterea de către aceasta a încălcării normelor procesual-penale.

Respectiv, pe cale de consecință, se menționează că toate cele expuse supra, au format opinia Colegiului penal lărgit că, în cauza supusă judecării, la etapa examinării apelului, instanța a comis o eroare ce nu poate fi corectată de către instanța de recurs, iar în astfel de situație se impune adoptarea soluției de admitere a recursurilor declarate, cu casarea totală a deciziei contestate și transmiterea cauzei la o nouă judecare de către instanța de apel.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei și să țină cont de cele invocate în prezenta decizie, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

Totodată, Colegiul penal lărgit atrage atenția asupra faptului că instanța de judecată desemnată pentru rejudecarea prezentei cauze penale este Curtea de Apel Cahul, din motiv că la moment, în cadrul Curții de Apel Comrat activează doar cinci

judecători, dintre care trei sunt incompatibili, fiind imposibilă formarea unui alt complet de judecată în cadrul acestei instanțe de judecată.

9. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursurile ordinare declarate de către inculpatul Topal Grigori și avocatul Matcovschi Veaceslav în numele inculpatului Bacu Ivan, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Comrat din 04 octombrie 2016, în cauza penală privindu-i pe *Topal Grigori xxxxx și Bacu Ivan xxxxxx*, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Cahul.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la 25 mai 2017.

Președinte

URSACHE Petru

Judecători

NICOLAEV Ghenadie

MORARU Petru

ALERGUȘ Constantin

TIMOFTI Vladimir